Materiały uzyskane w konsultacjach społecznych - Formularze					Sposób rozpatrzenia	
l.p. (zgłoszenia)	**l.p.**	**Część dokumentu (nr rozdziału i strony do którego odnosi się uwaga lub wniosek**	**Treść uwagi lub wniosku**	**Uzasadnienie**	**Sposób rozpatrzenia uwagi lub wniosku**	**Uzasadnienie**
1	1	**Strategia** Str. 75	Miasto powinno wybudować w północnej części Radomia otwarte baseny, no na terenach koło rzeki mlecznej między osiedlem Michałów i szpitalem na Józefowie. Obecnie jedyny wodny teren rekreacyjny to zalew Borki na południu miasta. Wiele małych miejscowości posiada takie baseny	Jak wyżej	Nie wprowadzono do opracowania	Dokument nie zawiera poszczególnych inwestycji. Cele operacyjne w obszarze sportu i rekreacji obejmują budowę nowych obiektów sportowych (w tym basenów i kompleksów wodnych).
2	1	**Diagnoza**	brak podsumowania poszczególnych części analizy	Zestawienie danych w danej sferze wymaga podsumowania w postaci wniosków	Wprowadzono do dokumentu	Uzupełniono Diagnozę zgodnie z uwagą
	2	**Diagnoza** sfery: społeczna, gospodarcza, klimatyczno-środowiskowa, przestrzenna			Brak możliwości odniesienia się do uwagi	
3	1	**Strategia** Strona nr 15	Muzeum Malczewskiego cieszy się największym zainteresowaniem - dlatego też w ramach strategicznego projektu kulturalnego powinno być oparcie się o markę nazwiska Malczewski (rozpoznawaną na świecie) - np.: w formie festiwalu czy dni Malczewskiego w Radomiu	Malczewski z względu na krótki pobyt w Radomiu (dzieciństwo + szkoła) nie jest kojarzony z Radomiem - duże wydarzenie kulturalne powinno zmienić ten stan świadomości w skali Regionu, Województwa czy Kraju - a może warto powalczyć o skalę europejską. Miasto Radom posiada dużo wydarzeń ulicznych etc. w małej skali z małym budżetem - może warto zrezygnować w strategii z praktyki wielu małych wydarzeń na rzecz mniejszej ilości, ale dużych wydarzeń kulturalnych, dzięki czemu zasięg imprezy znacznie zostanie zwiększony - dobrym przykładem jest tutaj AirShow !	Nie wprowadzono do opracowania	Dokument nie zawiera poszczególnych inwestycji, zadań. Cele operacyjne w obszarze kultury zawierają zapisy dotyczące budowy tożsamości lokalnej – wykorzystanie historii i kultury (m.in. postaci Malczewskiego, Gombrowicza, Radomskiego Czerwca ’76) do wzmacniania identyfikacji mieszkańców z miastem.
	2	**Strategia** Rozdział 2 - Wnioski z diagnozy	Brak aktualnych danych GUS na rok 2024 i 2025 - np.: dane demograficzne - należy projekt dokumentu uzupełnić o te dane.	W/w braki wykrzywiają obraz rzeczywistości np.: w zakresie migracji - tym samym wnioski na temat migracji ludności z Miasta Radom - powinny zostać jeszcze raz opracowane na podstawie aktualnych danych (obecnie mamy utratę ludności na poziomie 3 tyś/rok a nie 1tyś/rok - jak zostało to ujęte w strategii).	Częściowo wprowadzono do opracowania	W czasie opracowania dokumentu dostępne były dane za okres wskazany w jego treści. Natomiast tam, gdzie miasto dysponowało danymi za 2024 rok, zostały one użyte w dokumentach.
	3	**Strategia** Całość dokumentu	Diagnoza w zakresie środków inwestycyjnych z budżetu miasta wskazuję na kompletność zapaść w części inwestycyjnej (poz. 5% na inwestycje jest niższy niż ok.6,5% na	bez uzasadnienia	Nie wprowadzono do opracowania	Wniosek wykracza poza zakres opracowania. Zaburzenie sposobu finansowania samorządów i wyznaczony do 2029 roku okres przejściowy uniemożliwia stawianie

			opiekę społeczną) - należy wskazać konieczność strategicznego działania w tym zakresie, aby każdy kolejny rok rozliczeniowy wskazywał tendencję wzrostową bez podawania wartości wskaźnikowych liczbowych - chodzi o prostą wzrostu			celów związanych z udziałem w wydatkach poszczególnych ich kategorii. Konieczne analizy możliwości wdrożenia po 2030 roku. Wysokość wydatków na pomoc społeczną wynika w regulacji ustawowych i liczby osób korzystających z poszczególnych rodzajów świadczeń.
	4	**Strategia** Cele Strategiczne Miasta Radomia	Należy opracować jeszcze raz na podstawie wniosków z konsultacji społecznych - cele są zbyt ogólne i nierealne do realizacji w okresie do 2030 roku - brak sformułowania remont - w odniesieniu do śródmieścia nie pojawia się jako cel (tym samym zwiększanie przystępności i kultury miejskiej - najbardziej interesującej XIX w tkanki miejskiej) jest błędnym założeniem co wpłynie na negatywnie na możliwość wskazanych celów strategicznych w dokumencie a w zasadzie je wyklucza.	Brak danych aktualnych w diagnozie oraz w związku z tym błędne wnioski powodują niewłaściwy dobór narzędzi w tym wyznaczonych celów - tym samym na podstawie konsultacji dokument powinien zostać jeszcze raz przeanalizowany pod kątem celów strategicznych - nie mówiąc już o celach szczegółowych! 4 pola wypowiedzi uwag to zdecydowanie za mało w powyższej ankiecie, aby móc konsultować tak złożony dokument (257 stron tj.: 1 uwaga na 64 strony - czyli ok. 9 rozdziałów dokumentu w jednej uwadze). Czy nie warto wykorzystać nowelizacji granic Miasta Radom w styczniu 2026 rok, aby domknąć Projekt Strategii - tym samym bazować na aktualnych danych i zatwierdzonych zmianach (które pojawiają się raz na 40-50 lat)?	Brak możliwości odniesienia się do uwagi w treści dokumentu. - formularz uwag umożliwiał dodawanie kolejnych komórek do wpisywania treści.	W czasie opracowania dokumentu dostępne były dane za okres wskazany w jego treści. Konsultowany dokument jest aktualizacją strategii, a nie jej nową edycją.
4	1	**Strategia** - całość	Strategia powinna ZACZĄĆ się od udziału konsultacji - a nie na koniec	nie da się wyznaczać kierunków przy wyłożeniu dokumentu	Brak możliwości odniesienia się do uwagi w treści dokumentu.	Niniejszy dokument jest aktualizacją strategii uchwalonej w 2022 roku. Uwaga zostanie uwzględniona w procesie przygotowania kolejnej strategii.
5	1	**Strategia** całość	dane powinny być co najmniej za 2024 rok	dokument jest mało aktualny	Częściowo wprowadzono do opracowania	W czasie opracowania dokumentu dostępne były kompletne dane za okres wskazany w jego treści. Tam, gdzie Urząd Miejski dysponował danymi za 2024 rok, zostały one użyte.
6	1	**Strategia**	brak odniesienia do w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	jest to konieczne	Wprowadzono do dokumentu	Projekt aktualizacji strategii otrzymał pozytywną opinię Zarządu Województwa Mazowieckiego.
7	1	**Strategia** Dotyczy całości aktualizowanych "propozycji aktualizacji Strategii" - Dokument w obecnym kształcie nie spełnia standardów dobrej strategii – jest bardziej raportem diagnostycznym niż narzędziem zarządzania rozwojem Ewentualne zmiany są porozrzucane po "propozycji" tak, że właściwie nie wiadomo czy, co jak i dlaczego zostało zmienione. Brakuje nawet ewaluacji (dotychczasowej) realizacji strategii uchwalonej trzy lata temu! - Które cele zostały osiągnięte, które są opóźnione, a które okazały się nierealne? - Jakie działania przyniosły wymierne efekty, a które wymagają korekty lub wycofania?	Dokument wymaga: - Weryfikacji zgodności z aktualnymi dokumentami nadrzędnymi w tym z KRK (Koncepcja Rozwoju Kraju 2050) - Usprawnienia systemu wdrażania i monitorowania: mierzalne wskaźniki, harmonogramy, odpowiedzialność instytucjonalna. - Wyodrębnienia zwartej, tabelarycznej części strategicznej – z celami, działaniami, wskaźnikami i finansowaniem. - Uzupełnienia elementów wykonawczych (matryca logiczna, harmonogram, realni realizatorzy). - Powiązania diagnozy z działaniami. - Skrócenia części	Wprowadzenie zmian jest niezbędne, aby aktualizowany dokument stał się narzędziem zarządzania rozwojem Miasta.	W dokumencie wskazano zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu wskazanymi w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (str. 261). Dokument zawiera zestaw wskaźników mierzalnych oraz sposobów ich monitorowania. Wskazano również jednostki odpowiedzialne za konkretne cele. Obecny dokument różni się od poprzedniego uzupełnieniem danych statystycznych do 2023 roku oraz zakresem określonym w ustawie z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie	

		- Jakie zmiany społeczne, polityczne, środowiskowe miały miejsce w tym czasie? "Propozycja aktualizacji" nie eliminuje chaosu i błędów aktualizowanego dokumentu. Nadal zawiera niemal powtórzoną "diagnozę". Nadmierne obciążenie dokumentu nieprzydatnymi danymi rzutuje na jego objętość i, co gorsza, czytelność. Dokumenty nie spełniają funkcji operacyjnej. - Brak wielu mierników, podziału odpowiedzialności, harmonogramów czy analiz kosztów. - braki w zakresie mierzalności, odpowiedzialności, harmonogramowania, - brak realnych narzędzi i ścieżek wdrożenia - brak analizy ryzyk i zapobiegania	diagnostycznej i przeniesienia jej do załącznika. - Zwięzłej, kompletnej informacji: czym się różni obecnie procedowany dokument od wersji sprzed zmian.		gminnym.	
8	1	**Strategia** NASZYM ZDANIEM PROPOZYCJA DOKUMENTU MA NASTĘPUJĄCE LUKI: - Brak etapowania inwestycji > Nie wskazano kolejności aktywowania terenów inwestycyjnych. Może prowadzić do rozproszenia środków i przeciążenia budżetu. - Brak mechanizmów odzyskiwania wartości (value capture) - Nie odniesiono się do stawek renty planistycznej, opłat adiacenckich ani zasad ich egzekwowania. - Brak katalogu wymagań infrastrukturalnych dla ZPI. -Brak uwzględnienia COPEX (wydatków), kosztów eksploatacyjnych (OPEX), BCR (wskaźników efektywności inwestycji) Inwestycje nie mają przypisanych m.in. kosztów utrzymania. Ryzyko naruszenia ustawy o finansach publicznych. - Brak rozróżnienia działań obowiązkowych i fakultatywnych Nie wiadomo, które zadania wynikają z przepisów prawa, a które są opcjonalne. Utrudnia priorytetyzację i może prowadzić do sankcji. - Brak matrycy priorytetów inwestycyjnych Brak systemu oceny projektów według efektywności, zgodności z polityką klimatyczną, spójności przestrzennej i gotowości realizacyjnej. - Brak polityki gruntowej i banku ziemi Nie określono zasad wykupu gruntów pod cele publiczne. Brak zabezpieczenia terenów przed wzrostem cen po uchwaleniu planów. - Brak przypisania źródeł finansowania do konkretnych działań Zapis o finansowaniu jest ogólnikowy, bez tabeli kosztów, źródeł i harmonogramu. - Brak mechanizmów monitorowania i raportowania finansowego - Brak powiązania inwestycji ze strefami funkcjonalnymi Planu Ogólnego	Wnosimy o uzupełnienie projektu Aktualizacji Strategii Rozwoju „Radom 2030” o następujące elementy: - Tabela powiązań inwestycji ze strefami funkcjonalnymi Planu Ogólnego, z numerami jednostek planistycznych i ich funkcją. - Harmonogram etapowania inwestycji, z priorytetem dla obszarów o najwyższej gotowości planistycznej i zabezpieczeniem płynności budżetowej. - Wskazanie wydatków kapitałowych (CAPEX), kosztów eksploatacyjnych (OPEX) i wskaźników ekonomicznych (BCR) dla każdej inwestycji oraz źródeł ich pokrycia w wydatkach bieżących. - Wprowadzenie mechanizmów value capture, w tym stawek renty planistycznej, opłat adiacenckich i wymagań infrastrukturalnych dla ZPI. - Rozróżnienie działań obowiązkowych (wynikających z przepisów prawa) od działań fakultatywnych — z oznaczeniem w tabelach. - Matrycę priorytetów inwestycyjnych, opartą na konkretnych kryteriach: efektywność ekonomiczna (BCR), spójność przestrzenna, zgodność z polityką klimatyczną, gotowość realizacyjna. - Politykę gruntową i bank ziemi, z zasadami wykupu gruntów pod cele publiczne i horyzontem minimum 10-letnim. - Tabelę finansowania działań strategicznych, z przypisaniem kosztów, źródeł, instytucji odpowiedzialnych i harmonogramu. - Mechanizmy monitorowania finansowego, w tym roczne raporty, wskaźniki efektywności, publikację danych w rejestrze urbanistycznym. - Prognozy demograficzne i ich	Te zmiany są niezbędne, aby dokument miał wartość operacyjną a gmina ustrzegła się zapaści funkcjonalnej. Punkty rozbijają się na dwie grupy: 1. Oparte wprost w przepisach / reformie: relacja strategia →POG; strefy POG; value capture (renta/adiacencka); ZPI+ umowa urbanistyczna; cyfryzacja/RU; rygory WPF/ufp. 2. Silnie uzasadnione zarządcze (rekomendowane): etapowanie, CAPEX/OPEX/BCR w strategii, matryca priorytetów, polityka gruntowa/bank ziemi, prognozy demograficzne, tabele finansowania, monitoring i raporty. komentarze: Etapowanie inwestycji Ustawa nie narzuca etapowania w strategii, ale to dobra praktyka wdrożeniowa i budżetowa (spójność z WPF). Prawo wprost wymaga realizmu finansowego w WPF i dyscypliny wydatków bieżących. Wpisanie CAPEX/OPEX/BCR w strategii nie jest obowiązkiem ustawowym, ale pomaga dotrzymać tych norm i uniknąć naruszeń. Polityka gruntowa / bank ziemi Prawo nie nakazuje stworzenia „banku ziemi” jako osobnego aktu, ale gmina może i powinna prowadzić aktywną politykę gruntową – to standard skutecznej realizacji inwestycji publicznych. (Praktyka rekomendowana) Prognozy demograficzne i przełożenie przestrzenne Nie są literalnym obowiązkiem w strategii rozwoju, ale to dobra praktyka: bez nich nie da się racjonalnie	Brak możliwości odniesienia się do uwagi w treści dokumentu. Zgłoszone postulaty w znacznej części odnoszą się do: Planu Ogólnego, Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF), programów sektorowych (transport, mieszkalnictwo, edukacja, polityka gruntowa).	Dokument nie zawiera poszczególnych inwestycji, stąd też nie ma ich etapowania czy kosztów. Dokument ma charakter kierunkowy, gdyż planowanie strategiczne obejmuje całą jednostkę i jej otoczenie, podczas gdy planowanie operacyjne skupia się na konkretnych działaniach i zasobach. Planowanie strategiczne jest procesem długotrwałym, który może obejmować wiele lat, podczas gdy planowanie operacyjne jest bardziej skoncentrowane na krótkoterminowych działaniach, które mają być realizowane w ciągu kilku miesięcy lub lat, w którym to okresie możliwe jest szacowanie wartości inwestycji i ich etapowanie. Planowanie strategiczne dotyczy głównie decyzji strategicznych, takich jak wybór ścieżki rozwoju czy tworzenie strategii konkurencyjnej. Planowanie operacyjne dotyczy bardziej operacyjnych decyzji, takich jak zarządzanie zasobami, ustalanie harmonogramu i monitorowanie postępów.

			przestrzenne przełożenie, z uwzględnieniem potrzeb mieszkaniowych, edukacyjnych i opiekuńczych w konkretnych dzielnicach	planować usług (mieszkania, szkoły, opieka). (Praktyka rekomendowana.)		
	2	**Strategia** Ramy finansowe działań w ramach Strategii" (strona 251i poprzednie)	Brak szczegółowego planu finansowego. Kwoty podano tylko dla celów strategicznych, bez rozbicia na projekty i lokalizacje. Propozycja: dodać tabelę „cel – projekt – lokalizacja – koszt – źródło – termin”. 2. Brak powiązania z WPF Brak zestawienia wydatków strategii z pozycjami Wieloletniej Prognozy Finansowej. Propozycja: uzupełnić o tabelę powiązań strategia–WPF. 3. Brak priorytetów Nie określono kolejności realizacji ani kryteriów wyboru projektów. Propozycja: wprowadzić listę priorytetów z harmonogramem i kryteriami. 4. Brak informacji o wkładzie własnym i montażu finansowym. Nie określono, jaki poziom wkładu własnego będzie wymagany przy poszczególnych źródłach zewnętrznych. To utrudnia ocenę, czy gmina będzie w stanie zapewnić środki własne w odpowiednim czasie. Propozycja: wskazać wkład własny i montaż finansowy (zestawienie wszystkich źródeł: środki własne, zewnętrzne, kredyty, wkład partnerów, z udziałami i harmonogramem). 5. Brak analizy ryzyk finansowych. Brak scenariuszy alternatywnych w razie ograniczenia środków lub spadku dochodów. Propozycja: dodać analizę ryzyk i wariantowe scenariusze finansowania.	Dopracowanie aspektów finansowych jest niezbędne, aby a gmina ustrzegła się zapaści finansowej i funkcjonalnej.	Brak możliwości odniesienia się do uwagi w treści dokumentu.	Dokument nie zawiera poszczególnych inwestycji. Zawiera ramy finansowe. Strategia nie identyfikuje poszczególnych zadań pod kątem źródeł ich finansowania.
	3	**Strategia** Strona 251 "finansowanie oferowane przez banki i inne instytucje finansujące; − innych dostępnych źródeł finansowania umożliwiających realizację założeń Strategii" .	Za krytycznie ważne uważamy dopracowanie i doprecyzowanie rodzaju i skali dopuszczalnych form zadłużania Gminy. Co kryje się pod tymi zapisami? Co dopuszcza Strategia i Rada Miejska?	Przy dotychczasowym tempie zadłużania i wysokości długu publicznego miasto właściwie straciło zdolność kredytową. o czym świadczy emisja obligacji - zapisana w 2025 r. po stronie przychodów jest de facto zadłużeniem o trudnej do wyliczenia wysokości.	Uwaga bezzasadna. Dokument zawiera opisy możliwych form finansowania. Nie stanowi deklaracji wykorzystania w finansowaniu pożyczek.	
9	1	Problem bezpieczeństwa w ,,Projekcie Diagnozy sytuacji Radomia" Projekt diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Radomia, stanowiący podstawę do opracowania strategii rozwoju miasta do 2030 roku, zawiera wyjątkowo ograniczoną i fragmentaryczną analizę kwestii bezpieczeństwa. Redukuje to pojęcie bezpieczeństwa niemal wyłącznie do	Co należy pilnie uzupełnić? • Odnieść się do przepisów ustawy o ochronie ludności i zarządzaniu kryzysowym, • Przeprowadzić audyt infrastruktury ochronnej i systemów ostrzegania, • Opracować lokalny plan kryzysowy z analizą scenariuszy i mapą zagrożeń, • Uwzględnić zagrożenia	Bezpieczeństwo to nie statystyka, lecz realna zdolność miasta do ochrony mieszkańców. Dokumenty "Propozycja Diagnozy..." i "Propozycja Aktualizacji Strategii” są niekompletne, przestarzały w treści i przeładowany danymi bez znaczenia dla analizy zagrożeń.	Wprowadzono do dokumentu	Uzupełniono Diagnozę oraz projekt Strategii zgodnie z uwagą

		statystyki przestępczości i wzmianki o strukturach porządku publicznego, nie uwzględniając zasadniczych wymiarów odporności lokalnej społeczności. 2. Najważniejsze - Brak odniesienia do bieżących przepisów prawa Nie uwzględniono ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej (od 1.01.2025), która nakłada na gminy obowiązki: plany kryzysowe, schrony dla 50% mieszkańców, systemy alarmowania. - Brak oceny odporności infrastruktury i usług Pominięto stan sieci energetycznych, wodnych, transportu, szkół, szpitali. Brakuje informacji o procedurach awaryjnych, odporności systemów IT, gotowości instytucji. - Brak analizy zagrożeń zewnętrznych i klimatycznych Nie odniesiono się do wojny w Ukrainie, blackoutów, przerw w dostawach, migracji kryzysowej, powodzi, skażeń. Nie ma scenariuszy kryzysowych ani planów reagowania. - Brak uwzględnienia zagrożeń epidemiologicznych i środowiskowych - Brakuje analizy ryzyka skażeń (np. z wysypiska w dolinie Mlecznej), biologicznych zagrożeń zdrowotnych i skutków powodzi lub suszy. - Brak diagnozy przemocy i zagrożeń społecznych - Brak danych o przemocy domowej, przestępczości wobec dzieci, seniorów, kobiet, osób z niepełnosprawnościami. Brakuje map zagrożeń, danych z MOPS, OPS, szkół. - Brak diagnozy nierówności i dostępności usług Nie wiadomo, które grupy są bardziej narażone ze względu na utrudniony dostęp do pomocy i wsparcia. - Przeładowanie zbędnymi informacjami Diagnoza zawiera przestarzałe dane. To ukrywa faktyczne problemy.	środowiskowe, geopolityczne, epidemiologiczne i społeczne, • Zebrać dane z instytucji pomocowych i edukacyjnych, • Zaplanować edukację obywatelską i ćwiczenia kryzysowe.	W obecnej formie diagnoza nie powinna stanowić podstawy strategii Radom 2030.		
10	1	**Strategia** Brak wskazania obszaru chronionej wysokości zabudowy obszarów zabytkowych, w tym objętych obowiązkiem ochrony krajobrazu!	W ramach uzupełnień zabudowy śródmieścia należy wskazać obszar chronionej wysokości zabudowy w odniesieniu do XIX-wiecznego centrum miasta jako obszar chroniony oraz kwartały zabudowy wysokościowej – nie pojedyncze działki, ale całe dzielnice czy kwartały miejskie – mapa dopuszczalnych wysokości przedstawiona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. Radom spotęguje chaos przestrzenny, który już na dobre wdarł się do centrum miasta – strategia powinna wyznaczyć cel: zapanowania nad tą przestrzenią, a nie jej degradacją poprzez nowe inwestycje miejskie czy prywatne – a to	Za wszelką cenę należy zapobiec pogłębianiu chaosu przestrzennego w centrum i śródmieściu Radomia. Kompetencje, uprawnienia i możliwości leżą po stronie Urzędu i Rady, nie prywatnych inwestorów nastawionych głównie, jeśli nie wyłącznie na zysk finansowy. Notabene też prywatny. Oby "Miasto" miało odwagę i umiejętności z owych kompetencji korzystać.	Uwaga bezzasadna, problematyka zawarta jest w jednostkach redakcyjnych 6.6. i 6.8.	Uwaga opiera się na pomieszaniu pojęć planowania strategicznego i operacyjnego Planowanie strategiczne koncentruje się na długoterminowych celach, podczas gdy planowanie operacyjne skupia się na celach krótkoterminowych. Planowanie strategiczne obejmuje całą jednostkę i jej otoczenie, podczas gdy planowanie operacyjne skupia się na konkretnych działaniach i zasobach. Planowanie strategiczne jest procesem długotrwałym, który może obejmować wiele lat, podczas gdy planowanie operacyjne jest bardziej skoncentrowane na krótkoterminowych działaniach, które mają być realizowane w ciągu kilku miesięcy lub

			miasto posiada wszystkie ku temu kompetencje, nie sektor prywatny.			lat, w którym to okresie możliwe jest szacowanie wartości inwestycji i ich etapowanie.
11	1	**Strategia i Diagnoza** Dokumenty - zarówno "Propozycja /diagnozy"" , jak i "propozycja Strategii" mają szereg istotnych luk. Na domiar złego zawierają dane nieaktualne, niemal archiwalne, oraz wnioski opierające się na nich. Z kolei brakuje informacji aktualnych i równie aktualnych wniosków. konkretniej: Brak aktualnych danych GUS (2024–2025) — szczególnie demograficznych. Zaniżone dane migracyjne — obecnie ubytek ludności wynosi ok. 3 tys./rok, a nie 1 tys./rok jak w projekcie. Zapaść inwestycyjna — tylko 5% budżetu przeznaczone na inwestycje (mniej niż na opiekę społeczną). Brak wskazania jak powinny rozwijać się dzielnice w tym nowa dzielnica przydworcowa — Brak odniesień do remontów — XIX-wieczne śródmieście wymaga pilnych działań remontowych: nawierzchnie piesze, rowerowe i kołowe, przestrzenie publiczne oraz zabudowa prywatna. Infrastruktura techniczna — strategia wspomina jedynie ogólnie o rozwoju infrastruktury (gaz, wod-kan, energetyka, CO). Braki w odniesieniu do zabudowy śródmieścia — nie zostały wyznaczone obszary chronionej wysokości zabudowy w odniesieniu do XIX-wiecznego centrum. Nie wskazano realistycznie (skutecznie) obszarów chronionych, Mapa dopuszczalnych wysokości ze studium uwarunkowań pogłębia chaos przestrzenny. Strategia nie wyznacza celu jakim jest potrzeba uporządkowania przestrzeni, a nie jej dalszej degradacji. Miasto posiada pełne kompetencje, by to realizować — nie sektor prywatny.	Dokument wymaga uzupełnienia danych, aktualnych danych GUS (2024–2025) — szczególnie demograficznych. . Dane i wnioski dotyczące migracji powinny zostać skorygowane. Zapobiegać zapaści inwestycyjnej— Należy wskazać potrzebę wzrostu nakładów w kolejnych latach, bez konieczności podawania konkretnych wartości — ważna jest sama tendencja wzrostowa. Nowa dzielnica przydworcowa powinna powstać od podstaw, warto wskazać jej utworzenie jako samodzielny cel, wzorem Krakowa czy Kielc. Uzupełnienie istniejącej zabudowy nie wystarczy. Dobór środków i działań powinien być podporządkowany temu celowi, z realną perspektywą realizacji do 2030 roku. Wpisać cel jakim jest przeprowadzenie remontów — XIX-wieczne śródmieście wymaga pilnych działań remontowych: nawierzchnie piesze, rowerowe i kołowe, przestrzenie publiczne oraz zabudowa prywatna. Infrastruktura techniczna. Należy wskazać konkretne cele i inwestycje do realizacji przez miasto i spółki miejskie w najbliższych latach, jako mierzalne wskaźniki realizacji strategii. Konieczne jest wyznaczenie obszarów chronionej wysokości zabudowy Śródmieścia w odniesieniu do XIX-wiecznego centrum. Należy wskazać całe kwartały jako obszary chronione, nie pojedyncze działki. Mapa dopuszczalnych wysokości ze studium uwarunkowań musi zostać zmieniona by porządkować a nie pogłębiać chaos przestrzenny. Strategia powinna wyznaczyć cel: uporządkowania tej przestrzeni, a nie jej kontynuowanie degradacji. Miasto (Zarząd/ Rada) posiada pełne kompetencje, by to realizować — nie sektor prywatny.	Powyższe uzupełnienia są krytycznie ważne, zwłaszcza w kontekście opracowywanego Planu ogólnego To Zarząd i Rada Miasta posiada pełne kompetencje, by to realizować — nie sektor prywatny. Oby mieli umiejętności i odwagę z owych kompetencji rzetelnie korzystać dla dobra Miasta, ogółu mieszkańców oraz atrakcyjności dla przyjezdnych!	Nie wprowadzono do opracowania	Zagadnienia wykraczają poza zakres opracowania, W czasie opracowania dokumentu dostępne były dane za okres wskazany w jego treści.
12	1	W „**Strategii** dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia – Radom 2030” krytyczne elementy można podzielić na dwa typy: kluczowe dla powodzenia i potencjalnie problematyczne. 1. Krytyczne dla powodzenia strategii (czyli punkty, bez których realizacja się rozsypie)	Realne finansowanie	Realne finansowanie – strategia jest ambitna, ale wiele działań wymaga dużych nakładów (np. modernizacje infrastruktury, inwestycje w edukację, transport i kulturę). Jeśli środki zewnętrzne lub budżet miasta nie będą zapewnione, cele mogą pozostać na papierze.	Dokument zawiera zestaw wskaźników oraz sposobów ich monitorowania. Wskazano również jednostki odpowiedzialne za konkretne cele. Monitoring jest opisany rozdziale 15-System monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii.	

	2		Koordynacja międzywydziałowa	Koordynacja międzywydziałowa – dokument obejmuje działania w różnych sektorach (środowisko, gospodarka, kultura, zdrowie), więc wymaga ścisłej współpracy między wydziałami urzędu i instytucjami zewnętrznymi		
	3		Współudział mieszkańców i biznesu	Współudział mieszkańców i biznesu – strategia zakłada aktywność społeczności, ale bez faktycznego włączenia mieszkańców i przedsiębiorców działania będą mniej skuteczne.		
	4		Monitoring postępów	Monitoring postępów – w dokumencie zapisano wskaźniki, ale ich rzeczywiste monitorowanie i publiczne raportowanie jest absolutnie krytyczne, żeby uniknąć sytuacji, w której strategia „żyje” tylko w uchwale.		
	5	**Strategia** Całkowity brak w strategii Radom 2030 planowanej inwestycji polegającej na budowie składowiska odpadów przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „RADKOM” Sp. z o.o., ul. Witosa 94, 26-600 Radom,	Wysypisko i gospodarka odpadami	Wysypisko i gospodarka odpadami- nie wskazano szczegółowych działań dotyczących gospodarki odpadami i lokalizacji składowiska. Nie zaplanowano inwestycji związanych z recyklingiem oraz instalacji ograniczających ilości odpadów trafiających na wysypisko. Nie określono jakie dotacje, środki unijne są przewidziane na gospodarkę odpadami i gospodarkę w obiegu zamkniętym w Radomiu. W strategii 2030 nie ma wyraźnego odniesienia do wpływu składowiska odpadów na jakość powietrza, wody i gleby, nie zawiera badań wpływu odpadów na zdrowie mieszkańców Radomia. Strategia kładzie nacisk na transport i rewitalizację, a nie rozwija szczegółowo polityki odpadowej i klimatycznej a budowa wysypiska odpadów 22 ha jest znaczącą i niebezpieczną inwestycją dla ochrony środowiska i życia mieszkańców.	Dokument zawiera cele i opisy związane z gospodarką odpadami. Brak pojedynczych inwestycji w dokumencie wynika z jego struktury.	
	6	**Strategia** 2. Krytyczne jako potencjalne ryzyka / słabe punkty	Zbyt ogólny język	Zbyt ogólny język – część zapisów jest formułowana bardzo szeroko („poprawa jakości życia”, „wspieranie kultury”), co utrudnia późniejsze rozliczanie efektów.	Brak możliwości odniesienia się do uwagi w treści dokumentu Dokument nie zawiera pojedynczych zadań/projektów. Zmiany demograficzne i ich możliwe scenariusze są elementem opracowania. Dokument zawiera wskaźniki przypisane poszczególnym celom. Cele strategii powinny zostać zrealizowane do końca 2030 roku.	
	7		Brak precyzyjnych terminów realizacji dla wielu działań.	Brak precyzyjnych terminów realizacji dla wielu działań – w strategii są cele do 2030, ale dla części projektów nie ma harmonogramów etapowych (np. na 2025 czy 2027), co utrudnia ocenę postępów.		
	8		Wysoka zależność od funduszy zewnętrznych	Wysoka zależność od funduszy zewnętrznych – wiele kluczowych projektów opiera się na środkach UE, krajowych i prywatnych, a ich brak może zatrzymać realizację.		

	9		Ryzyko konfliktu interesów	Ryzyko konfliktu interesów – np. między rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska, jeśli inwestycje będą kolidować z celami ekologicznymi.		
	10		Niedoszacowanie roli zmian demograficznych	Niedoszacowanie roli zmian demograficznych – w Radomiu prognozuje się spadek liczby mieszkańców i starzenie społeczeństwa, co wpłynie na popyt na usługi i rynek pracy.		
	11		Możliwe oderwanie od bieżącej polityki miasta	Możliwe oderwanie od bieżącej polityki miasta – strategia to dokument długoterminowy, a zmiany władzy lokalnej mogą powodować modyfikacje priorytetów lub pomijanie niektórych działań		
13	1	**Strategia** Cała strategia jest tak źle napisana, że nie będę wymieniał wszystkich podpunktów	Strategia jest tak mdła, nijaka i zapchana niepotrzebnym tekstem, że wystarczy ją przeczytać i do takiego wniosku się dojdzie. Brak jest w niej rozliczenia realizacji poprzedniej strategii a bez tego jest to tylko nikomu niepotrzebny gruby kurzący się w urzędniczej szafie stos kartek. Nie można napisać poważnej strategii kopiując poprzednią i dodać w poszczególnych sektorach tu 2%, gdzieś indziej 3% a gdzieś 4%. Trzeba badać jasny kierunek rozwoju i bezwzględnie go realizować, aby miasto takie jak nasze odniosło sukces	Strategia jest napisana w taki sposób, żeby wyglądała, że spędzono nad nią dużo czasu a wczytując się w nią da się zauważyć, że jest to kalka poprzedniej. Jest przede wszystkim za długa, i jest to tak zwane “masło maślane”. Miasto Warszawa na krótszą strategię, ale treściwą. Ta ma czytającego przede wszystkim zmęczyć. Nie napisano w ilu procentach udało się zrealizować poprzednie strategie mimo wielu odwołań do niej. Strategia ta nie nadaje żadnego wyraźnego kierunku rozwoju naszemu miastu. Wynika z niej, że Radom jest miastem nijakim i w 2030 dalej będzie takim miastem. Pisząc strategię miasta da się wszystkich zadowolić tym samym próbując uniknąć trudnych pytań.	Brak możliwości odniesienia się do uwagi w treści dokumentu.	Brak odniesienia do konkretnych zapisów – jest to opinia a nie uwaga, które może zostać uwzględniona. Informacje na temat realizacji strategii znajduje się na stronie www.radom.pl pod linkiem https://www.radom.pl/o-miescie/dokumenty-strategiczne/strategia-dalszego-rozwoju-gminy-miasta-radomia-radom-2030-2/
14	1	**Strategia** Cele - Radom dobre zarządzenie	Dodanie bezpośrednich form zarządzania- Rady Osiedlowe		Nie wprowadzono do opracowania	Wniosek wykracza poza zakres opracowania. Konieczna dalsza analiza kwestii związanych ze zgłoszoną uwagą.
	2	**Strategia** Cele - Infrastruktura Wodno- kanalizacyjna	uzupełnienie braków w infrastrukturze np. Wodno - komunikacyjne.	Nowe inwestycje drogowe, które będą prowadzone, aby bezwzględnie były wyposażone w sieć kanalizacyjna jako priorytet przy nowych inwestycjach	Nie wprowadzono do opracowania	Wniosek wykracza poza zakres opracowania. Konieczna dalsza, indywidualna dla każdej inwestycji, analiza kwestii związanych ze zgłoszoną uwagą.
15	1	**Strategia**	Wpisać do strategii trzeba rozpocząć studia, analizy i rozmowy na temat przybliżenia lotniska do infrastruktury kolejowej - pasażerskiej. Bo bocznica wojskowa kolejowa jest. Jak ten transport kolejowy do lotnisk przybliżyć?		Nie wprowadzono do opracowania	Wniosek wykracza poza zakres opracowania. Konieczna dalsza analiza kwestii związanych ze zgłoszoną uwagą.
16	1	**Strategia** 7.8.3. Wskaźniki parkingowe (str. 201-205)	Należy wyjaśnić sposób stosowania wskaźników zawartych w tabeli 10.	W tabeli 10 zamieszczono terminy: „Wskaźnik parkingowy – liczba stanowisk postojowych (sp) przypadających na jednostkę obliczeniową” oraz Minimalny wskaźnik stanowisk postojowych	Wprowadzono do dokumentu	Uwzględniono poprzez rozwinięcie rozdziału 7.8.3. Wskaźniki parkingowe tj. sformułowania w ust. 1 oraz dodanie w ust. 7.

				ogólnodostępnych”, których znaczenie i sposób stosowania nie zostały wyjaśnione w całej jednostce dotyczącej wskaźników parkingowych. W szczególności: 1. Nie wiadomo jak, przez jaki organ i w jakiej procedurze mają być stosowane regulacje; 2. Nie określono, jak mają być realizowane stanowiska postojowe (czy na nieruchomości, na której znajduje się dany rodzaj zabudowy, czy mogą znajdować się poza nią); 3. Nie wiadomo, jak mają być stosowane wskaźniki stanowisk ogólnodostępnych w stosunku do liczby miejsc postojowych uzyskiwanej z użyciem wskaźnika o wartości „0” ani liczb niepodzielnych przez 10, skoro ma to być obligatoryjne minimum 10%, 20% lub 30%. Brak wyjaśnienia tych kwestii doprowadzi do sporów interpretacyjnych.		
	2	**Strategia** 7.8.3. Wskaźniki parkingowe (str. 201-205)	W stosunku do obszarów wymagających rewitalizacji, takich jak np. „Miasto Kazimierzowskie”, należy wprost ustalić możliwość/potrzebę odstąpienia od ustalenia wskaźników parkingowych.	Wymagania w zakresie miejsc postojowych stanowią istotną barierę dla inwestowania na terenach historycznego śródmieścia. Znajdują się tam nieruchomości pod ochroną konserwatorską, dla których fizycznie nie jest możliwe zrealizowanie miejsc postojowych bez ingerencji w bryłę chronionych obiektów, na co nie ma zgody konserwatora zabytków.	Wprowadzono do dokumentu	Uwzględniono poprzez rozwinięcie rozdziału 7.8.3. Wskaźniki parkingowe- ust. 7 pkt 4
	3	**Strategia** 16.1. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych (str. 241-248)	W tabeli 11 należy uwzględnić konkretną potrzebę zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które zostały zidentyfikowane jako zdezaktualizowane lub zawierające regulacje sprzeczne ze strategią, ze wskazaniem terminów zmian poszczególnych planów.	W szczególności plan przyjęty uchwałą nr 459/2004 z 5.07.200 r. zawiera regulacje w zakresie wskaźników parkingowych niemożliwe do realizacji w przypadku do części nieruchomości objętych tym planem	Wprowadzono do dokumentu	Uwzględniono poprzez rozwiniecie sformułowania w kolumnie 3 wierszu 2 tabeli 11: „Aktualizacja obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jako bezpośrednia konsekwencja przyjęcia planu ogólnego, strategii lub GPR, zgodnie z wieloletnim programem sporządzania mpzp, o którym mowa w art. 32 ust. 1 upzp. Podejmowanie dalszych kroków na rzecz zwiększenia obszaru miasta, która byłaby objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Sposób rozpatrzenia uwag złożonych w ramach konsultacjach przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie

Interesariusz	Treść uwagi lub wniosku	Sposób rozpatrzenia uwagi lub wniosku	Uzasadnienie
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	W odpowiedzi na pismo z dnia 23 lipca 2025 r., znak: BR.061.13.2025.KB, dotyczące opinii na temat projektu aktualizacji „Strategii dalszego rozwoju Gminy Miasta-Radom 2030”, przekazuję następujące uwagi do projektu: 1. Proponujemy uwzględnienie w projekcie zagadnień dotyczących gospodarki wodnej na terenie miasta Radomia, tj. ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków. 2. Działania wg II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów, które mogą być istotne przy opracowywaniu aktualizacji strategii rozwoju miasta Radomia to: a) działania do realizowania przez gminę: – realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. 3. Informujemy, że informacje dotyczące jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych należy przedstawić zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300). Karty charakterystyk jednolitych części wód oraz mapa jednolitych części wód dostępne są pod linkiem: http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje oraz na Hydroportalu: https://isok.gov.pl/hydroportal.html w sekcji Plany gospodarowania wodami.	Uwagi uwzględniono w dokumentach strategii oraz diagnozy	Zmiany: w Diagnozie w rozdziale: 5.6. ZASOBY WODNE; Zmiany w Strategii w rozdziałach: 2.3. Wnioski z diagnozy strategicznej – sfera klimatyczno-środowiskowa, 6.2.Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, 6.2.1. Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej; 8. Gospodarka wodno-ściekowa - 8.1. Ustalenia obowiązujących dokumentów branżowych